

بررسی صمیمیت زناشویی در دوران میانسالی،

نقش ویژگیهای شخصیتی زوجین

فریده سادات حسینی^۱

مریم محمدی^۲

مهناز جوکار^۳

پذیرش نهایی: ۱۳۹۴/۰۵/۲۷

دریافت مقاله: ۱۳۹۴/۰۴/۰۳

چکیده

هدف این پژوهش، پیش‌بینی صمیمیت زناشویی در دوران میانسالی براساس ویژگیهای شخصیتی بود؛ بدین منظور ۱۵۳ زوج از بین معلمان و افراد عادی که به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی انتخاب شدند، پرسشنامه صمیمیت زناشویی MIQ و نسخه کوتاه پرسشنامه پنج عامل بزرگ شخصیت (FFM) را تکمیل نمودند. داده‌ها با استفاده از روش آماری رگرسیون تحلیل شد. براساس نتایج تحلیل رگرسیون، با وظیفه‌شناسی و توافق‌پذیری مرد و وظیفه‌شناسی، توافق‌پذیری و برونگرایی زن، می‌توان ابعاد صمیمیت زناشویی مردان در دوران میانسالی را پیش‌بینی کرد. برای تبیین ابعاد صمیمیت زناشویی زنان میانسال لازم است به توافق‌پذیری، گشودگی نسبت به تجربه و روان‌نژندی زن و وظیفه‌شناسی مرد، توجه نمود. همچنین نقش شباهت شخصیتی زوجین در ابعاد صمیمیت زناشویی زنان و مردان میانسال معنادار بود. بر اساس نتایج این پژوهش نیمرخ شخصیتی هر یک از زوجین در تجربه صمیمیت زناشویی در میانسالی تأثیرگذار است. همچنین نقش شباهتها و تفاوت‌های شخصیتی در صمیمیت زناشویی زوجین مورد بحث و تبیین قرار گرفته است.

کلید واژه‌ها: صمیمیت زناشویی، دوران میانسالی، ویژگیهای شخصیتی زوجهای میانسال.

fsadathoseini@yahoo.com

۱ - نویسنده مسئول: استادیار گروه روانشناسی دانشگاه خلیج فارس بوشهر

۲ - دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی دانشگاه خلیج فارس بوشهر

۳ - استادیار گروه روانشناسی دانشگاه خلیج فارس بوشهر

مقدمه

از جمله نموده‌های زندگی اجتماعی انسان، وجود تعامل سازنده میان انسانها و برقرار بودن عشق به هم‌نوع و ابراز صمیمیت و همدلی به یکدیگر است (ادالتی، رذون، ۲۰۱۰). بر همین اساس نظریه‌پردازان خانواده به اهمیت پیوند صمیمانه میان همسران تأکید می‌کنند و آن را برای ایجاد هویت خانوادگی مطمئن لازم می‌دانند و صمیمیت^۱ را کلید داشتن ازدواجی موفق و منبع مهم شادی، احساس معنا و رضایت زناشویی به شمار می‌آورند (پلیج، لوتنجین، آریندل^۲، ۲۰۰۵). رابطه صمیمانه به عنوان جنبه‌ای مهم از زندگی زناشویی سالم، تاریخی طولانی دارد که تلاش برای طبقه‌بندی آن به زمان ارسطو باز می‌گردد و امروز بخشی از دانش در این زمینه، مشاهدات وی را تأیید می‌کند؛ اما مطالعه علمی درباره آن از دهه ۱۹۹۰ آغاز شده است. با مطرح شدن موضوعی مانند روابط بین فردی در روانشناسی خانواده و قلمداد کردن روابط صمیمی بین زن و شوهر به عنوان یکی از انواع مهم آن، این رابطه جایگاه و معنایی خاص در زندگی زناشویی یافته است به گونه‌ای که نظریه‌پردازان درباره خانواده به اهمیت پیوند صمیمانه میان همسران تأکید می‌کند و آن را برای ایجاد هویت خانوادگی مطمئن لازم می‌داند.

صمیمیت به معنای نزدیکی از کلمه یونانی "اینتیما"^۳ به معنای درونی‌ترین لایه و دیواره رگها گرفته شده است. وقتی دو فرد درونی‌ترین بخشهای ذهن و روح خود را با هم در میان می‌گذارند، وارد دنیای اسرارآمیز صمیمیت و نزدیکی می‌شوند (هیتلر^۴، ۱۹۹۷). هاتفیلد^۵ (۱۹۸۸) صمیمیت را فرایندی می‌داند که در آن افراد تلاش می‌کنند به یکدیگر نزدیک شوند و شباهتها و تفاوتها را کشف کنند که در احساسات و افکار دارند. باگاروزی^۶ (۲۰۰۱) صمیمیت را نیازی اساسی می‌داند و آن را نزدیکی، تشابه و روابط شخصی عاشقانه اغلب هیجانی با شخص دیگر تعریف می‌کند که مستلزم شناخت و درک عمیق از فرد دیگر، پذیرش و بیان افکار و احساسات است و آن را نشانه‌ای از آستانه عشق می‌داند. صمیمیت، فرایندی تعاملی است که محور آن، شناخت، فهم، پذیرش، رد مقابل، همدلی با احساسات فرد دیگر و قدردانی از دیدگاه بی‌همتای وی نسبت به جهان است (کردوا، ۲۰۰۵)؛ لذا صمیمیت به معنای متعلق بودن به، یا دارای عمیقترین ویژگی

-
- 1 - Intimacy
 - 2 - Pielage, Luteinjin, Arrindell
 - 3 - Intima
 - 4 - Hetler
 - 5 - Hatfield
 - 6 - Bagarozzi

است که با روابط خیلی نزدیک، تماس یا آشنایی مشخص می‌شود (مارک^۱، ۲۰۰۵). امروزه، روابط زوجین ایرانی در معرض تغییرات ساختاری قرار گرفته است و دگرگونی و پراکندگی بسیاری در آن مشاهده می‌شود که این امر به نوبه خود می‌تواند مشکلاتی را در منظومه خانواده ایجاد کند و حتی آن را به سمت فروپاشی سوق دهد (قمرانی و طباطبایی، ۱۳۸۹). صمیمیت با ایجاد بعد خاص و مثبت در زندگی زناشویی و تأمین بهداشت روانی اعضای خانواده، عاملی محافظت‌کننده و نیرومند در برابر مشکلات فردی و اجتماعی است و تأکید بر روابط صمیمی بین زن و شوهر در خانواده در مقایسه با تأکید بر دیدگاه‌های فردی به درک و شناخت بهتر رفتارهای مسئله‌ساز و تغییر آنها کمک می‌کند (لورنسو، بارت، و راوین، ۲۰۰۵). در واقع، شناخت صمیمیت به معنای شناخت تنوع در ساختارهای خانوادگی است؛ به همین دلیل، درمانگران خانواده سعی می‌کنند با در نظر گرفتن فرد در متن روابط صمیمانه‌ای که در خانواده دارد، مشکلات فردی را صرفاً حاصل رشد و تحول فردی ندانند و در درمان، موقعیتی را ایجاد کنند که زوجها صمیمیت خود را با یکدیگر افزایش دهند و سبکهای متفاوت صمیمیت را درک کنند (بارنز، ۱۹۹۸ به نقل از خمسه و حسینیان، ۱۳۸۷)؛ زیرا برخورداری از صمیمیت در میان زوجها از عوامل مهم ایجاد ازدواجهای پایدار است (کرافورد و انگر^۲، ۲۰۰۴) و پرهیز از برقراری روابط صمیمانه از عواملی است که موجب شکست در زندگی خانوادگی می‌شود (بلوم^۳، ۲۰۰۶). فردی که میزان صمیمیت فراوانی را در روابط تجربه می‌کند، می‌تواند خود را به شیوه مطلوبتری در روابط عرضه، و نیازهای خود را به شکل مؤثرتری به شریک و همسر خود ابراز کند. (پاتریک^۴، ۲۰۰۷).

بر همین اساس، نظریه‌پردازان حوزه روانشناسی صمیمیت در پی آن هستند تا چگونگی برقراری روابط صمیمانه را تبیین کنند. نظریه‌های مختلفی برای تبیین صمیمیت زوجین ارائه شده است. از جمله نظریه تقویت معتقد است، افراد با کسانی صمیمی می‌شوند که برای آنها تقویت به همراه دارد. کاربرد اصول تقویت در مطالعه رابطه صمیمانه به وسیله کلور و بایرن (۱۹۷۴) گسترش یافته است. این نظریه‌پردازان با پذیرفتن اصل شرطی‌سازی عامل، پیش‌بینی می‌کنند که زوجها هنگامی با هم صمیمی می‌شوند که یکدیگر را تقویت کنند. طبق نظریه هماهنگی و تعادل

1 - Mark
2 - Crawford & Unger
3 - Blum
4 - Patrick

شناختی، هنگامی که زوجها با هم هماهنگی و شباهت داشته باشند، نسبت به هم احساس صمیمیت می‌کنند و هنگامی که یکدیگر را دوست دارند ولی نگرشهایی مشابه به محیط و پدیده‌ها ندارند، عدم تعادل ایجاد می‌شود؛ در این حالت، یکی از آنها و یا هر دو تلاش می‌کنند احساسات خود را نسبت به دیگری و یا نسبت به امور و پدیده‌ها تغییر دهند؛ پس نیاز به تعادل، انگیزه اصلی زوجها در رسیدن به رابطه‌ای صمیمانه است (فهر، ۱۹۹۶). بر اساس الگوی فرایند صمیمیت در الگوی ازدواج شکل گرفته بر پایه رفاقت و دوستی، زوجهایی که مسئولیت و وظایفی مشابه دارند و در تمام امور خانوادگی با یکدیگر شریکند، احساس صمیمیتی بیشتر دارند. در الگوی نهادی ازدواج فرض بر این است که در ازدواجهای سنتی، که برای نهاد ازدواج اهمیت و تعهد وجود دارد، میزان صمیمیت در زوجها بیشتر است و در الگوی جنسیتی ازدواج نیز مردان و زنان هنگامی که در ایفای نقش‌های جنسیتی خود موفقند، صمیمیت را بیشتر تجربه می‌کنند (ویل کاکس و ناک، ۲۰۰۶).

در رویکرد تکاملی شارپ (۲۰۰۰) رابطه صمیمانه زوجین طی زندگی زناشویی، پنج مرحله تکاملی را طی می‌کند: الف) عشق رمانتیک، ب) عدم توافق و ناسازگاری ج) تمایز و پذیرش د) هماهنگی ه) عشق بالغانه. در همین راستا کمپل (۲۰۰۵) مراحل تغییر در رابطه صمیمی را شامل شیدایی، جنگ قدرت، پذیرش مسئولیت، تعهد و عشق بدون شرط می‌داند. اریکسون اوان بزرگسالی را مرحله پیوند زناشویی و صمیمیت در مقابل انزوا می‌داند. او معتقد است که در این دوره ما نوعی کار خلاق را به عهده می‌گیریم و با دیگران رابطه صمیمی برقرار، و پیوند زناشویی ایجاد می‌کنیم. وی صمیمیت را به روابط جنسی محدود نمی‌داند بلکه به احساس وفاداری و خود را بی‌پرده ابراز نمودن می‌داند. افرادی که قادر به برقراری چنین صمیمیتی نیستند، احساس انزوا، و از تماس‌های اجتماعی پرهیز می‌کنند (شولتز و شولتز، ۱۹۹۸).

باید گفت صمیمیت در زندگی زناشویی پدیده‌ای در حال تحول است و در هر مرحله وضعیتی خاص دارد. طی مراحل اولیه ازدواج، رضایت زناشویی افزایش می‌یابد و طی ده تا ۲۰ سال بعد رو به کاهش می‌گذارد. پس از اینکه فرزندان خانه را ترک می‌کنند، زوجین مجال بیشتری برای تقویت رابطه زناشویی و صمیمیت بیشتر می‌یابند. به این ترتیب سیر آن به شکل U است (هاپر، ناوارو، ومبل و مام، ۲۰۱۰). هم‌چنین نما (۲۰۱۳) معتقد است که برخلاف بسیاری از جنبه‌های عملکرد انسان که با گذشت سن و در میان‌سالی کاهش می‌یابد (مثل حافظه و مهارت)،

بسیاری از جنبه‌های عملکرد احساسی فرد با گذشت سن کاهش نمی‌یابد و حتی برخی از نشانه‌های آن بهبود و تحول مثبت پیدا می‌کند. مطالعات نشان می‌دهد که کیفیت زناشویی در دوران میانسالی بهبود می‌یابد. زوجهای میانسال سطح پایین‌تری از تعارض و لذت بیشتری در تربیت و نگهداری از فرزندان را تجربه می‌کنند (نما^۱، ۲۰۱۳)؛ لذا به نظر می‌رسد صمیمیت زناشویی در دوران میانسالی بین زوجین ایرانی، موضوعی شایان توجه است.

از دیدگاهی دیگر، عوامل تأثیرگذار بر کیفیت رابطه زناشویی را از دو دیدگاه می‌توان مورد بررسی قرار داد، براساس دیدگاه درون شخصی، صفات شخصیتی، عامل مهم تأثیرگذاری بر عملکرد زناشویی است در حالی که براساس دیدگاه بین فردی، تعاملهای زوجین با یکدیگر بر کنش زناشویی آنها تأثیر دارد. بسیاری از پژوهشگران بر این باورند که الگوهای تعاملی زوجین تحت تأثیر ویژگیهای شخصیتی آنان است (برادبوری و فین چام ۱۹۹۸ به نقل از احدی، ۱۳۸۶). در واقع زندگی زناشویی به معنای ازدواج دو شخصیت^۲ است. هر یک از زوجین با پیشینه تحولی و سبک شخصیتی خاصی به زندگی مشترک قدم می‌گذارند. یافته‌های پژوهشی نشان می‌دهد که عوامل و ابعاد شخصیتی بهتر از متغیرهای تقویمی مثل سن، تحصیلات یا سابقه جدایی در گذشته کیفیت رابطه زناشویی را پیش‌بینی می‌کند (بنتلرو نیوکمپ^۳، ۱۹۹۸). طبق دیدگاه طرفداران نظریه روابط فردی، اشخاصی که در ازدواج به یکدیگر می‌پیوندند، هر کدام میراث روانی یکتا و جداگانه‌ای را وارد رابطه زناشویی می‌کنند؛ هر کدام دارای تاریخچه شخصی، شخصیت بی‌همتا و مجموعه‌ای از افراد درونی کرده مخفی هستند که آنها را در تمامی تبادلاتی دخالت می‌دهد که به دنبال آن با یکدیگر خواهند داشت (برک، ۲۰۰۱ به نقل از برک، ۱۳۸۸).

ویژگیهای شخصیتی را می‌توان به عنوان ابعاد تفاوت‌های فردی در قالب الگوهای پایدار تفکر، احساس و رفتار تعریف کرد (جوانویک^۴ و همکاران، ۲۰۱۱). طبق الگوی پنج عامل بزرگ شخصیت (FFM)^۵ افراد را می‌توان بر اساس پنج عامل قوی شامل روان‌نژندی در مقابل ثبات هیجانی، برونگرایی در مقابل درونگرایی، گشودگی نسبت به تجربه در مقابل بسته بودن، توافق‌پذیری در مقابل دگرستیزی و وظیفه‌مداری در مقابل مسامحه‌کاری توضیح داد.

1 - Nema
2 - Personality
3 - Bentler & Newcomb
4 - Jovanovic
5 - Five factor model

از آنجا که تفاوت‌های فردی و ویژگی‌های شخصیت یکی از پدیده‌های مسلم روانشناسی است به نظر می‌رسد، شخصیت به عنوان پیش‌بین مهمی از تأثیر تفاوت‌های فردی در کیفیت روابط زناشویی است که لازم است مورد توجه پژوهشگران قرار گیرد (باردیج^۱ و همکاران، ۲۰۰۷). بر همین اساس این پژوهش با هدف بررسی صمیمیت زناشویی در دوران میانسالی و تحلیل نقش ویژگی‌های شخصیتی زوجین در صمیمیت زناشویی زوجین میانسال انجام شد.

روش پژوهش

روش پژوهش، توصیفی و از نوع همبستگی است. متغیرهای مستقل شامل ویژگی‌های شخصیتی و متغیرهای وابسته شامل ابعاد صمیمیت زوجین در دوران میانسالی است. جامعه آماری پژوهش شامل تمام زوجین میانسال شهرستان لنگرود بود که در سال ۱۳۹۳ مورد بررسی قرار گرفتند. نمونه و روش نمونه‌گیری: روش نمونه‌گیری در پژوهش خوشه‌ای چندمرحله‌ای و نمونه‌گیری تصادفی ناحیه‌ای بود. به این صورت که ابتدا از میان مدارس عادی شهرستان لنگرود چند مدرسه به صورت خوشه‌ای تصادفی انتخاب شده است و از بین این مدارس ۱۰۰ معلم متأهل در دوران میانسالی به صورت تصادفی انتخاب شده است. ۱۰۰ زوج میانسال دیگر به صورت نمونه‌گیری تصادفی ناحیه‌ای از شهرستان لنگرود انتخاب می‌شود که با مراجعه به منزل آنها و پس از ارائه توضیح کلی درباره پژوهش از زوجین خواسته شد پرسشنامه‌ها را پر کنند. از میان این ۲۰۰ زوج، ۱۵۳ زوج پرسشنامه‌ها را برگرداندند که بر اساس این نمونه تحلیلهای آماری انجام گرفت. میانگین و انحراف معیار سنی زنان ۴۵ و ۵/۳۹ و برای همسرانشان ۴۸/۰۷ و ۶/۷۹، است. در جدول ۱، تعداد زنان و همسرانشان بر اساس وضعیت شغلی نشان داده شده است.

جدول ۱: تعداد گروه نمونه بر اساس وضعیت شغلی

کل	وضعیت شغلی				زنان	جنسیت
	خانهدار	معلم	کارمند	آزاد		
۱۵۳	۶۴	۶۸	۱۱	۱۰	زنان	
۱۵۳	-	۵۰	۳۴	۶۹	مردان	

ابزارهای اندازه‌گیری: برای سنجش متغیرهای پژوهش از پرسشنامه استفاده شد.

۱ - پرسشنامه صمیمیت زناشویی (MIQ): این پرسشنامه توسط استفان وندن بروک^۱ و هانس برتم^۲ (۱۹۹۵)، ساخته شده است. این پرسشنامه شامل ۵۶ سؤال ۵ گزینه‌ای است که ۵ عامل شامل صمیمیت، میزان توافق زوجین، میزان صادق بودن، علاقه و محبت به یکدیگر و میزان پابندی به تعهدات را مورد سنجش قرار می‌دهد؛ هم‌چنین یک نمره کل دارد که شاخص صمیمیت به طور کلی است. به منظور سنجش اعتبار، این آزمون در کشور سازنده (امریکا) بر روی ۲۴۰ زوج در چهار باشگاه اجتماعی و دو باشگاه ورزشی اجرا شد و شواهد روانسنجی آن مورد تأیید قرار گرفت. واریسهای مبتنی بر روانسنجی بیانگر اعتبار و پایایی مناسب پرسشنامه صمیمیت زناشویی در نمونه‌های ایرانی بوده است. در ایران، عرفانی اکبری (۱۳۷۸)، امیری (۱۳۸۴) و احمدی (۱۳۸۸) در مورد این پرسشنامه کار، و مناسب بودن آن را تأیید کردند. جدول ۲ شواهد اعتبار این پرسشنامه را در مطالعات مختلف نشان می‌دهد. پایایی آن به شیوه بازآزمایی با فاصله دو هفته ۰/۸۵ است و اعتبار آن براساس ضریب آلفای کرونباخ برای چهار گزینه صمیمیت ۰/۸۳، توافق ۰/۸۸، صادق بودن ۰/۷۱، علاقه ۰/۷۴ و تعهدات ۰/۸۴ گزارش شده است.

جدول ۲: شواهد اعتبارسنجی پرسشنامه صمیمیت زناشویی

صمیمیت	توافق	صادق بودن	علاقه و محبت	پابندی به تعهدات
۰/۸۶	۰/۸۶	۰/۸۳	۰/۸۲	۰/۷۲
۰/۸۶	۰/۹۷	۰/۸۷	۰/۸۰	۰/۸۷
۰/۸۳	۰/۸۸	۰/۷۱	۰/۷۴	۰/۸۴
۰/۸۴	۰/۹۰	۰/۷۸	۰/۸۰	۰/۸۶

۲ - نسخه کوتاه پرسشنامه پنج عامل بزرگ شخصیت (FFM): در این پژوهش برای سنجش ویژگیهای شخصیتی از پرسشنامه ۵۰ گویه‌ای گلدبرگ (۱۹۹۹) به دلیل اختصار و شاخصهای روانسنجی مناسب آن استفاده شد. در نسخه اصلی این پرسشنامه برای ارزیابی هر یک از عوامل شخصیت ده گویه هست که در مجموع پنج عامل روان‌نژندی، برون‌گرایی، وظیفه‌مداری، گشودگی نسبت به تجربه و توافق‌پذیری را ارزیابی می‌کند. این پرسشنامه توسط خرمایی (۱۳۸۵) به فارسی ترجمه و اعتباریابی شده است. خرمایی برای تعیین روایی سازه‌ای این ابزار از تحلیل عاملی به روش عاملی اصلی همراه با چرخش واریماکس استفاده نموده است. در این تحلیل مقدار ضریب Kmo (شاخص کفایت نمونه‌گیری) ۰/۸۵ و آزمون کرویت بارتل با ۱۰۱۸۸/۶۸ برابر

گزارش شد که در سطح $p < 0/0001$ معنی‌دار بود. بنابر گزارش خرمایی عوامل تحلیل عاملی شبیه به عوامل در پرسشنامه اصلی، و شواهد قابل قبولی در مورد روایی سازه‌ای پرسشنامه به دست آمده است. برای تعیین پایایی پرسشنامه نیز از روش آلفای کرونباخ استفاده شده است. ضرایب پایایی آلفای کرونباخ برای ابعاد تحلیل عاملی پرسشنامه پنج عامل بزرگ شخصیت به این ترتیب است: روان‌نژندی^۱ ۰/۸۸، گشودگی نسبت به تجربه^۲ ۰/۷۸، وظیفه‌مداری^۳ ۰/۸۰، توافق‌پذیری^۴ ۰/۸۰ و برونگرایی^۵ ۰/۷۷. هم‌چنین شواهد روانسنجی آن در مطالعه حسینی و لطیفیان (۱۳۸۸) و جمشیدی، حسینی و عرب مقدم (۱۳۸۹) تأیید شده است.

یافته‌ها

به منظور آشنایی با اطلاعات توصیفی، ابتدا به بررسی شاخصهای توصیفی متغیرهای پژوهش پرداخته شد. جدول شماره ۳ این شاخصها را نشان می‌دهد. در جدول ۴ و ۵، ماتریس همبستگی بین متغیرها محاسبه شده است.

جدول ۳: شاخص توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	مرد			زن		
	انحراف معیار	میانگین	حداکثر	انحراف معیار	میانگین	حداکثر
صمیمیت توافق صادق بودن محبت پابندی	۱۳	۴۳/۹۵	۶۱	۱۳	۲۷/۶۹	۵۶
	۹	۳۶/۳۳	۶۸	۱۴	۳۳/۳۰	۵۲
	۱۳	۳۳/۷۵	۷۹	۱۵	۳۱/۶۷	۴۸
	۷	۲۵/۵۵	۷۲	۴	۲۵/۶۷	۶۵
شخصیت روان‌نژندی گشودگی توافق‌پذیری وظیفه‌شناسی برونگرایی	۸	۳۱/۶۵	۴۴	۱۰	۲۴/۵۱	۴۰
	۱۱	۲۸/۶۴	۴۶	۱۱	۲۸/۶۴	۴۶
	۲۵	۳۷/۰۳	۷۱	۲۲	۳۵/۷۷	۵۷
	۱۸	۳۵/۰۴	۴۵	۲۲	۳۶/۱۹	۴۵
	۲۵	۳۷/۴۲	۴۵	۲۴	۳۸/۱۶	۴۵
	۱۶	۲۵/۲۳	۳۸	۱۳	۲۵/۲۹	۳۷

- 1 - Neuroticism
- 2 - Openness
- 3 - Conscientiousness
- 4 - Agreeableness
- 5 - Extraversion

جدول ۴: ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش برای زنان

متغیر	صمیمیت	توافق	صادق بودن	محبت	پایبندی	روان‌نژندی	گشودگی	وظیفه شناسی	توافق‌پذیری	برونگرایی
صمیمیت	-	۰/۴۵**	۰/۲۸**	۰/۱۵	۰/۴۷**	-۰/۰۲	۰/۱۳	۰/۱۰	-۰/۰۴	-۰/۰۲
توافق		-	۰/۶۹**	۰/۶۸**	۰/۶۲**	-۰/۲۴**	۰/۳۷**	۰/۲۹**	۰/۳۴**	۰/۱۳
صادق بودن			-	۰/۶۰**	۰/۵۱**	-۰/۱۴	۰/۳۱**	۰/۲۸**	۰/۳۸**	۰/۰۷
محبت				-	۰/۵۶**	-۰/۱۲	۰/۳۱**	۰/۲۸**	۰/۳۸**	۰/۱۰
پایبندی					-	-۰/۲۱*	۰/۱۱	۰/۱۹*	۰/۲۷**	۰/۰۹
روان‌نژندی						-	-۰/۱۶	-۰/۲۱*	-۰/۱۶	-۰/۲۰**
گشودگی							-	۰/۴۷**	۰/۳۸**	۰/۳۲**
وظیفه‌شناسی								-	۰/۴۶**	۰/۱۶
توافق‌پذیری									-	-۰/۲۲**

جدول ۵: ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش برای مردان

متغیر	صمیمیت	توافق	صادق بودن	محبت	پایبندی	روان‌نژندی	گشودگی	وظیفه‌شناسی	توافق‌پذیری	برونگرایی
صمیمیت	-	۰/۶۰**	۰/۴۰**	۰/۴۱**	۰/۶۸**	-۰/۱۲	۰/۲۲*	۰/۵۱**	۰/۳۳**	۰/۰۴
توافق		-	۰/۶۷**	۰/۶۵**	۰/۵۹**	-۰/۱۳*	۰/۲۷**	۰/۴۹**	۰/۳۰**	۰/۰۵
صادق بودن			-	۰/۵۷**	۰/۴۷**	-۰/۱۲	۰/۲۳**	۰/۴۳**	۰/۲۰*	۰/۰۶
محبت				-	۰/۴۳**	-۰/۰۸	۰/۲۹**	۰/۴۸**	۰/۲۸**	۰/۰۸
پایبندی					-	-۰/۱۱	۰/۱۵	۰/۴۲**	۰/۲۹**	-۰/۰۷
روان‌نژندی						-	-۰/۰۳	-۰/۱۵*	۰/۰۰	-۰/۱۴
گشودگی							-	۰/۵۱**	۰/۴۸**	۰/۲۳**
وظیفه‌شناسی								-	۰/۴۸**	۰/۱۳
توافق‌پذیری									-	-۰/۲۳**

به منظور بررسی نقش ویژگیهای شخصیتی زنان در صمیمیت زناشویی (ابعاد آن) آنها از تحلیل آماری رگرسیون چند متغیره ویژگیهای شخصیتی زنان بر ابعاد صمیمت زناشویی آنها به شیوه همزمان استفاده شد. نتایج این تحلیل در جدول ۶ ارائه شده است.

جدول ۶: نتایج تحلیل رگرسیون صمیمیت زناشویی زنان در دوران میانسالی براساس ویژگیهای شخصیتی آنها

R2	R	ویژگیهای شخصیتی					صمیمیت زناشویی
		برونگرایی	توافق پذیری	وظیفه شناسی	گشودگی	روان نزدی	
۰/۲۵	۰/۰۶	B= ۰/۹	B= ۰/۱	B= ۰/۱۸	B= ۰/۱۹	B= ۰/۰۴	صمیمیت
		$\beta= ۰/۷$	$\beta= ۰/۷$	$\beta= ۰/۱۵$	$\beta= ۰/۱۸$	$\beta= ۰/۰۴$	
		t= ۰/۸۳	t= ۰/۶۵	t= ۱/۲۷	t= ۱/۵۹	t= ۰/۴۸	
۰/۲۲	۰/۴۷	Sig= N.S.	Sig= N.S.	Sig= N.S.	Sig= N.S.	Sig= N.S.	توافق
		B= -۰/۱۸	B= ۰/۳۳	B= ۰/۰۶	B= ۰/۴۳	B= -۰/۱۹	
		$\beta= -۰/۰۵$	$\beta= ۰/۱۷$	$\beta= ۰/۰۴$	$\beta= ۰/۳۱$	$\beta= -۰/۱۶$	
۰/۲۰	۰/۴۴	t= -۰/۵۶	t= ۱/۸۳	t= ۰/۳۸	t= ۳/۰۳	t= -۱/۸۹	صادق بودن
		Sig= N.S.	Sig= N.S.	Sig= N.S.	Sig= ۰/۰۰۳	Sig= N.S.	
		B= -۰/۱۱	B= ۰/۳۶	B= ۰/۱۳	B= ۰/۱۷	B= -۰/۰۹	
۰/۱۴	۰/۳۷	$\beta= -۰/۱$	$\beta= ۰/۲۵$	$\beta= ۰/۱۱$	$\beta= ۰/۱۷$	$\beta= -۰/۱۱$	محبت
		t= -۱/۰۶	t= ۲/۵۸	t= ۱/۰۹	t= ۱/۵۸	t= -۱/۲۸	
		Sig= N.S.	Sig= ۰/۰۱	Sig= N.S.	Sig= N.S.	Sig= N.S.	
۰/۱۳	۰/۳۶	B= -۰/۰۶	B= ۰/۳۶	B= ۰/۰۳	B= ۰/۲۴	B= -۰/۰۵	پایبندی
		$\beta= -۰/۰۵$	$\beta= ۰/۲۲$	$\beta= ۰/۰۲$	$\beta= ۰/۱۲$	$\beta= -۰/۰۵$	
		t= -۰/۵۳	t= ۲/۲۴	t= ۰/۲۳	t= ۱/۹۳	t= -۰/۶۴	
۰/۱۳	۰/۳۶	Sig= N.S.	Sig= ۰/۰۲	Sig= N.S.	sig= ۰/۰۵	Sig= N.S.	پایبندی
		B= -۰/۰۱	B= ۰/۰۴	B= ۰/۰۴	B= ۰/۰۰۲	B= -۰/۱۱	
		$\beta= -۰/۰۰۱$	$\beta= ۰/۲۵$	$\beta= ۰/۰۵$	$\beta= ۰/۰۰۲$	$\beta= -۰/۱۹$	
		t= -۰/۰۰۶	t= ۲/۳۵	t= ۰/۴۶	t= ۰/۰۲	t= -۱/۹۴	
		Sig= N.S.	Sig= ۰/۰۲	Sig= N.S.	Sig= N.S.	Sig= ۰/۰۵	

همان گونه که در جدول ۶ مشاهده می شود، نتایج تحلیل رگرسیون چند متغیره حاکی است که ویژگیهای شخصیتی گشودگی ($\beta=۰/۳۱, P<۳/۰۰۰$) پیش بین معناداری برای توافق زناشویی، ویژگیهای شخصیتی توافق پذیری ($\beta=۰/۲۵, P<۰/۰۱$) پیش بین معناداری برای صادق بودن زناشویی، ویژگیهای شخصیتی گشودگی ($\beta=۰/۱۲, P<۰/۰۵$) و توافق پذیری ($\beta= ۰/۲۲, P<۰/۰۲$) پیش بین معناداری برای محبت زناشویی و ویژگیهای شخصیتی روان نزدی ($\beta=-۰/۱۹, P<۰/۰۵$) و توافق پذیری ($\beta=۰/۲۵, P<۰/۰۲$) پیش بین معناداری برای پایبندی زناشویی در زنان میانسال است.

به منظور بررسی نقش ویژگیهای شخصیتی مردان در صمیمیت زناشویی (ابعاد آن) آنها نیز از

تحلیل رگرسیون آماری چند متغیره ویژگیهای شخصیتی همسرانشان بر ابعاد صمیمت زناشویی به شیوه همزمان استفاده شد. نتایج این تحلیل در جدول ۷ ارائه شده است.

جدول ۷: نتایج تحلیل رگرسیون صمیمیت زناشویی زنان در دوران میانسالی براساس ویژگیهای شخصیتی مردان

		ویژگی شخصیتی					صمیمیت زناشویی
R2	R	برونگرایی	توافق پذیری	وظیفه شناسی	گشودگی	روان نژندی	
۰/۰۴	۰/۱۹	B= -۰/۱۰	B= ۰/۲۰	B= ۰/۱۸	B= -۰/۰۶	B= ۰/۰۷	صمیمیت
		β = -۰/۰۷	β = ۰/۱۶	β = ۰/۱۵	β = -۰/۰۵	β = ۰/۰۷	
		t= -۰/۵۷	t= ۱/۳۳	t= ۱/۲۷	t= -۰/۳۹	t= ۰/۶۸	
۰/۱۴	۰/۳۷	Sig= N.S.	Sig= N.S.	Sig= N.S.	Sig= N.S.	Sig= N.S.	توافق
		B= -۰/۰۴	B= -۰/۰۳	B= ۰/۵۲	B= -۰/۰۸	B= -۰/۱۳	
		β = -۰/۲۵	β = -۰/۰۲	β = ۰/۳۶	β = -۰/۰۶	β = -۰/۱۲	
۰/۰۵	۰/۲۲	t= -۰/۲۶	t= -۰/۱۶	t= ۳/۲۱	t= -۰/۴۹	t= -۱/۲۵	صادق بودن
		Sig= N.S.	Sig= N.S.	Sig= ۰/۰۰۲	Sig= N.S.	Sig= N.S.	
		B= -۰/۱۶	B= -۰/۰۸	B= ۰/۱۳	B= ۰/۰۵	B= -۰/۰۸	
۰/۰۸	۰/۲۷	β = -۰/۱۲	β = -۰/۱۰	β = ۰/۱۱	β = ۰/۰۵	β = -۰/۱۰	محبت
		t= -۱/۲۰	t= -۰/۶۶	t= ۰/۹۸	t= ۰/۳۳	t= -۰/۹۳	
		Sig= N.S.	Sig= N.S.	Sig= N.S.	Sig= N.S.	Sig= N.S.	
۰/۱۳	۰/۳۶	B= -۰/۱۸	B= -۰/۱۱	B= ۰/۳۵	B= -۰/۱۷	B= -۰/۰۰۸	پایبندی
		β = -۰/۱۳	β = -۰/۰۷	β = ۰/۲۷	β = -۰/۱۴	β = -۰/۰۰۸	
		t= -۱/۳۱	t= -۰/۶۵	t= ۲/۴۰	t= ۱/۱۸	t= -۰/۰۸	
۰/۱۳	۰/۳۶	Sig= N.S.	Sig= N.S.	Sig= ۰/۰۰۱	sig= N.S.	Sig= N.S.	پایبندی
		B= -۰/۱۱	B= ۰/۰۱	B= ۰/۲۵	B= -۰/۱۰	B= -۰/۰۰۶	
		β = -۰/۱۳	β = ۰/۰۱	β = ۰/۳۱	β = -۰/۱۲	β = -۰/۱۰	
		t= -۱/۲۵	t= ۰/۱۰	t= ۲/۶۸	t= -۱/۰۰	t= -۱/۹۷	
		Sig= N.S.	Sig= N.S.	Sig= ۰/۰۰۹	Sig= N.S.	Sig= N.S.	

جدول ۷ نشان می دهد که ویژگی شخصیتی وظیفه شناسی مردان پیش بین معناداری برای توافق زناشویی ($\beta=۰/۳۶$ ، $P<۰/۰۰۲$)، محبت زناشویی ($\beta=۰/۳۵$ ، $P<۰/۰۱$) و پایبندی زناشویی ($\beta=۰/۲۵$ ، $P<۰/۰۰۹$) زنان میانسالی است.

به منظور بررسی نقش ویژگیهای شخصیتی مردان در صمیمیت زناشویی (ابعاد آن) مردان از تحلیل آماری رگرسیون چند متغیره ویژگیهای شخصیتی مردان بر ابعاد صمیمت زناشویی مردان به شیوه همزمان استفاده شد. نتایج این تحلیل در جدول ۸ ارائه شده است.

جدول ۸: نتایج تحلیل رگرسیون صمیمیت زناشویی مردان در دوران میانسالی براساس ویژگیهای شخصیتی مردان

		ویژگی شخصیتی					صمیمیت زناشویی
R2	R	برونگرایی	توافق پذیری	وظیفه شناسی	گشودگی	روان‌نژندی	
۰/۲۸	۰/۵۳	B= -۰/۱۹	B= ۰/۴۸	B= ۰/۷۹	B= -۰/۱۷	B= -۰/۰۵	صمیمیت
		$\beta= -۰/۱$	$\beta= ۰/۲۳$	$\beta= ۰/۴۵$	$\beta= -۰/۱$	$\beta= -۰/۰۶$	
		t= -۱/۱۵	t= ۲/۲۴	t= ۴/۲۲	t= -۰/۸۵	t= -۰/۰۶۸	
		Sig=N.S.	Sig= ۰/۰۲	Sig= ۰/۰۰	Sig=N.S.	Sig=N.S.	
۰/۲۲	۰/۴۷	B= -۰/۱	B= ۰/۱۶	B= ۰/۵۸	B= ۰/۱۵	B= -۰/۰۶	توافق
		$\beta= ۰/۸$	$\beta= ۰/۸$	$\beta= ۰/۳۶$	$\beta= ۰/۰۹$	$\beta= -۰/۰۴$	
		t= ۰/۸۲	t= ۰/۸۲	t= ۳/۲۹	t= ۰/۸۱	t= -۰/۵۴	
		Sig=N.S.	Sig=N.S.	Sig= ۰/۰۰۱	Sig=N.S.	Sig=N.S.	
۰/۱۴	۰/۳۸	B= ۰/۰۲	B= -۰/۰۰۶	B= ۰/۵۱	B= ۰/۱۱	B= -۰/۰۷	صادق بودن
		$\beta= ۰/۰۱۶$	$\beta= -۰/۳۸$	$\beta= ۰/۳۳$	$\beta= ۰/۰۷$	$\beta= -۰/۰۶$	
		t= ۰/۱۶	t= -۰/۳۴	t= ۲/۵۹	t= ۰/۶۴	t= -۰/۶۴	
		Sig=N.S.	Sig=N.S.	Sig= ۰/۰۰۴	Sig=N.S.	Sig=N.S.	
۰/۱۹	۰/۴۳	B= ۰/۰۴	B= ۰/۰۴	B= ۰/۳۱	B= ۰/۰۸	B= ۰/۰۰۴	محبت
		$\beta= ۰/۰۴$	$\beta= ۰/۰۴$	$\beta= ۰/۳۴$	$\beta= ۰/۰۸$	$\beta= ۰/۰۰۵$	
		t= ۰/۵۱	t= ۰/۴	t= ۳/۱۵	t= ۰/۷۶	t= ۰/۰۵	
		Sig=N.S.	Sig=N.S.	Sig= ۰/۰۰۲	Sig=N.S.	Sig=N.S.	
۰/۲۱	۰/۴۶	B= -۰/۱۸	B= ۰/۳۵	B= ۰/۴۸	B= -۰/۱۹	B= -۰/۰۸	پایبندی
		$\beta= -۰/۱۴$	$\beta= ۰/۲۵$	$\beta= ۰/۳۸$	$\beta= -۰/۱۵$	$\beta= -۰/۰۹$	
		t= -۰/۵۱	t= ۲/۲۸	t= ۳/۴۳	t= -۱/۲۳	t= -۰/۹۸	
		Sig=N.S.	Sig= ۰/۰۲	Sig= ۰/۰۰۱	Sig=N.S.	Sig=N.S.	

همان گونه که در جدول ۸ مشاهده می شود، نتایج تحلیل رگرسیون چند متغیره حاکی است که ویژگی شخصیتی وظیفه شناسی پیش بین معناداری برای توافق زناشویی ($\beta=۰/۵۸, P<۰/۰۰۱$)، صادق بودن زناشویی ($\beta=۰/۵۱, P<۰/۰۰۴$) و محبت زناشویی ($\beta=۰/۳۱, P<۰/۰۰۱$) است. صمیمیت زناشویی مردان میانسال، با وظیفه شناسی ($\beta=۰/۷۹, P<۰/۰۰۱$) و توافق پذیری ($\beta=-۰/۴۸, P<۰/۰۲$) در مردان پیش بینی می شود و پایبندی زناشویی مردان میانسال نیز با وظیفه شناسی ($\beta=۰/۴۸, P<۰/۰۰۱$) و توافق پذیری ($\beta=-۰/۳۵, P<۰/۰۲$) در مردان پیش بینی می شود.

به منظور بررسی نقش ویژگیهای شخصیتی زنان در صمیمیت زناشویی (ابعاد آن) مردان نیز از

تحلیل رگرسیون چند متغیره ویژگیهای شخصیتی همسرانشان بر ابعاد صمیمیت زناشویی به شیوه همزمان استفاده شد. نتایج این تحلیل در جدول ۹ ارائه شده است.

جدول ۹: نتایج تحلیل رگرسیون صمیمیت زناشویی مردان در دوران میانسالی براساس ویژگیهای شخصیتی زنان

		ویژگی شخصیتی صمیمیت زناشویی				
R2	R	برونگرایی	توافق پذیری	وظیفه شناسی	گشودگی	روان نزدی
۰/۰۶	۰/۲۴	B= -۰/۰۹	B= ۰/۲۹	B= ۰/۲۸	B= -۰/۰۹	B= -۰/۱۲
		$\beta = -۰/۰۵$	$\beta = ۰/۱۳$	$\beta = ۰/۱۵$	$\beta = -۰/۰۵$	$\beta = -۰/۰۹$
		t= -۰/۴۷	t= ۱/۱۴	t= ۱/۲۱	t= -۰/۴۱	t= -۰/۸۵
۰/۱۵	۰/۳۸	Sig=N.S.	Sig= N.S.	Sig= N.S.	Sig=N.S.	Sig=N.S.
		B= -۰/۳۵	B= ۰/۲۵	B= ۰/۴۲	B= ۰/۱۱	B= -۰/۱۳
		$\beta = -۰/۲۰$	$\beta = ۰/۱۱$	$\beta = ۰/۲۴$	$\beta = ۰/۰۶$	$\beta = -۰/۱۰$
۰/۲۲	۰/۳۵	t= -۲/۰۹	t= ۱/۰۳	t= ۲/۱۳	t= ۰/۵۸	t= -۱/۰۴
		Sig= ۰/۰۴	Sig=N.S.	Sig= ۰/۰۳	Sig=N.S.	Sig=N.S.
		B= -۰/۰۸	B= ۰/۴۹	B= ۰/۲۸	B= -۰/۰۴	B= -۰/۰۶
۰/۱۳	۰/۳۶	$\beta = -۰/۰۵$	$\beta = ۰/۲۵$	B= ۰/۱۷	$\beta = -۰/۰۳$	$\beta = -۰/۰۵$
		t= -۰/۵۲	t= ۲/۳۴	t= ۱/۵۲	t= -۰/۲۳	t= -۰/۵۴
		Sig=N.S.	Sig= ۰/۰۲	Sig= N.S.	Sig=N.S.	Sig=N.S.
۰/۰۵	۰/۲۳	B= -۰/۲۳	B= ۰/۴۸	B= ۰/۱۸	B= -۰/۱۶	B= -۰/۰۵
		$\beta = -۰/۱۷$	$\beta = ۰/۳۰$	$\beta = ۰/۱۳$	$\beta = -۰/۱۳$	$\beta = -۰/۰۶$
		t= -۱/۷۸	t= ۲/۹۱	t= ۱/۱۸	t= -۱/۱۷	t= -۰/۵۹
۰/۰۵	۰/۲۳	Sig=N.S.	Sig= ۰/۰۰۴	Sig= N.S.	Sig=N.S.	Sig=N.S.
		B= -۰/۱۸	B= ۰/۱۵	B= ۰/۱۹	B= -۰/۰۰۲	B= -۰/۰۷
		$\beta = -۰/۱۴$	$\beta = ۰/۱۷$	$\beta = ۰/۱۴$	$\beta = -۰/۰۰۲$	$\beta = -۰/۰۷$
		t= -۰/۵۱	t= ۰/۱۰	t= ۱/۱۴	t= -۰/۰۱	t= -۰/۷۱
		Sig=N.S.	Sig= N.S.	Sig= N.S.	Sig=N.S.	Sig=N.S.

جدول ۹ نشان می دهد که ویژگی شخصیتی توافق پذیری زنان پیش بین معناداری برای صادق بودن ($\beta = ۰/۴۹, P < ۰/۰۲$) و محبت زناشویی ($\beta = ۰/۴۸, P < ۰/۰۰۴$) مردان میانسال است. هم چنین توافق زناشویی مردان میانسال، با وظیفه شناسی ($\beta = ۰/۴۲, P < ۰/۰۳$) و برونگرایی ($\beta = ۰/۰۴, P < ۰/۰۴$) در زنان پیش بینی می شود.

در مرحله آخر به منظور بررسی نقش شباهت یا تفاوت شخصیتی زوجین در ابعاد صمیمیت زناشویی زوجین از فرمول توان ۲ تفاضل هر یک از ابعاد پنجگانه شخصیتی زوجین از یکدیگر

استفاده شد. سپس از نمره تفاضل در معادله رگرسیون استفاده گردید. رگرسیونهای چندگانه‌ی نمره‌های تفاضل ابعاد شخصیتی در مورد ابعاد صمیمیت زناشویی زنان و مردان با استفاده از روش همزمان مورد تحلیل قرار گرفت. نتایج این تحلیلها برای ابعاد معنادار در جدول ۱۰ ارائه شده است.

جدول ۱۰: نتایج تحلیل رگرسیون ابعاد معنادار صمیمیت زناشویی در میانسالی براساس تفاوت شخصیتی زوجین

R2	R	تفاوت در ویژگی شخصیتی	صمیمیت زناشویی
		توافق‌پذیری	صمیمیت مرد
		B= -۰/۰۵ β= -۰/۲۰ t= -۱/۸۷ Sig= ۰/۰۵	
		گشودگی	صمیمیت زن
		B= -۰/۰۳ β= -۰/۲۶ t= -۲/۳۴ Sig= ۰/۰۲	
		وظیفه‌شناسی	توافق زن
		B= -۰/۰۲ β= -۰/۲۵ t= -۲/۲۳ Sig= ۰/۰۳	
		توافق‌پذیری	توافق زن
		B= -۰/۰۴ β= -۰/۳۰ t= -۳/۰۲ Sig= ۰/۰۰۳	
		توافق‌پذیری	محبت زن
		B= -۰/۰۳ β= -۰/۲۰ t= -۲/۰۲ Sig= ۰/۰۴	
		برونگرایی	صداقت زن
		B= -۰/۰۳ β= -۰/۱۹ t= -۱/۸۹ Sig= ۰/۰۵	
		توافق‌پذیری	صداقت زن
		B= -۰/۰۲۵ β= -۰/۲۲ t= -۲/۱۰ Sig= ۰/۰۳	

همان گونه که در جدول ۱۰ مشاهده می‌شود، کم بودن تفاوت شخصیتی زوجین در توافق‌پذیری می‌تواند به افزایش تجربه صمیمیت مردان ($\beta = -0/20, P < 0/05$)، توافق زنان ($\beta = -0/30, P < 0/03$)، صادق بودن زنان ($\beta = -0/22, P < 0/03$) و محبت زنان ($\beta = -0/04, P < 0/04$)، در روابط زناشویی منجر شود. کم بودن تفاوت شخصیتی زوجین در گشودگی ($\beta = -0/20, P < 0/02$) و وظیفه‌شناسی ($\beta = -0/26, P < 0/03$) و افزایش تجربه صمیمیت زنان و کم بودن تفاوت شخصیتی زوجین در برونگرایی ($\beta = -0/19, P < 0/05$) با افزایش محبت زنان همراه می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش، بررسی صمیمیت زناشویی براساس ویژگیهای شخصیتی در دوران میانسالی بود. پژوهشهای فراوان نشان می‌دهد که ویژگیهای شخصیتی هر فرد، وی را به سمت انتخاب فرد خاصی سوق می‌دهد (مید^۱، ۲۰۰۵). شخصیت در «زیربنای روانشناختی» روابط پایدار سهیم است و بنابراین، پیش‌بینی‌کننده‌ای کلیدی برای روابط موفق یا ناکارآمد است (هوستون^۲ و هاوتس^۳، ۱۹۹۸). بر همین اساس این پژوهش بر نقش ویژگیهای شخصیتی زنان و مردان (زوجین) در صمیمیت زناشویی میانسالی متمرکز شد.

بر اساس تحلیلها بعد توافق از ابعاد صمیمیت زناشویی در زنان میانسالی با ویژگی شخصیتی گشودگی به تجربه زنان و وظیفه‌شناسی مردان پیش‌بینی می‌شود. گشودگی نسبت به تجربه در زنان با ویژگیهای نظیر انعطاف‌پذیری در حل مشکلات، توجه بیشتر به همسر، استفاده از روشهای گوناگون و عقلانی در حل تعارضات زناشویی و روابط جنسی (دونلان^۴ و همکاران، ۲۰۰۴) به کارگیری شیوه تفکر واگرا در حل مسائل (جلیلی و همکاران، ۱۳۸۸)، که از ویژگیهای افراد تجربه‌پذیر است، باعث می‌شود زنها در حل مسائل و چالشهای زندگی زناشویی به گستره وسیعتری از راه‌حلها دست یابند. همین امر می‌تواند از سطح تعارضات آنها بکاهد و دستیابی به توافق را آسان کند. هم‌چنین دستیابی به توافق زناشویی زنان به وظیفه‌شناسی همسرانشان نیز وابسته است؛ زیرا تعهد شخصی یکی از عوامل وظیفه‌شناسی است (جارویس، ۲۰۰۶). این عامل در مردان

1 - Mead
2 - Huston
3 - Houts
4 - Donnellan

با وظیفه‌شناسی زیاد سبب می‌شود تلاشی هدفمند برای حفظ و ثبات رابطه‌شان نشان دهند. هم‌چنین عامل تعهد شخصی در مردان با وظیفه‌شناسی زیاد بر کیفیت تعاملات رفتاری آنها نسبت به همسرانشان اثر می‌گذارد به طوری که افراد وظیفه‌شناس تلاشی هدفمند برای افزایش توافق، دستیابی به راه حل مشترک و بهبود کیفیت زندگی زناشویی دارند (جارویس، ۲۰۰۶).

صادق بودن، که یکی دیگر از ابعاد صمیمیت زناشویی است در زنان میانسال با ویژگی شخصیتی توافق‌پذیری زنان پیش‌بینی می‌شود و هیچ یک از ویژگیهای شخصیتی مردان نقشی در آن ایفا نمی‌کند. توافق‌پذیری نشان‌دهنده ویژگیهایی است مانند همدردی نسبت به دیگران، کمک به آنها و باور به اینکه دیگران نیز متقابلاً کمک‌کننده هستند (گروسی فرشی، ۱۳۸۰). تمایل به انطباق علایق با دیگران، همراهی و یاری کردن دیگران از دیگر ویژگیهای برجسته افراد توافق‌پذیر است. کوستا و مک‌کری (۱۹۹۲) روشهای اعتماد^۱، رک‌گویی^۲، نعدوستی^۳، همراهی^۴، فروتنی^۵ و دل‌رحیمی^۶ را برای سنجش این عامل مورد استفاده قرار می‌دهند. اعتماد به گرایش فرد به پذیرش درستکاری و خوش‌نیتی دیگران اشاره دارد. در افراد دگر ستیز این روش به صورت بدگمانی و شکاک بودن جلوه‌گر می‌شود. رک‌گویی با بی‌ریایی، صداقت و سادگی مرتبط می‌شود. افراد رک‌گو واقعیتها را بسادگی بیان می‌کنند و احساسات واقعی خود را نشان می‌دهند. صادق بودن در روابط زناشویی به معنای باز و صریح بودن در ابراز احساسات، نیازها و عقاید خود است. برای عمق بخشیدن به صداقت در روابط زوجی، فرد باید مطمئن باشد که هیچ‌گونه انتقاد، سرزنش یا قضاوت منفی در طرف مقابل وجود ندارد (احمدی، ۱۳۸۸). ویژگی شخصیتی توافق‌پذیری با ایجاد نگرش مثبت نسبت به شریک تعاملی می‌تواند به افزایش صداقت در روابط یاری کند، زیرا هر چه دو طرف بیشتر بتوانند در کارهای خود با یکدیگر سهیم شوند و مسائل بیشتری را با یکدیگر در میان بگذارند، ریشه پیوند بین آنها مستحکم‌تر می‌شود (کرمی، ۱۳۸۷).

محبت و علاقه زناشویی در زنان میانسال با ویژگی توافق‌پذیری و گشودگی به تجربه زنان و وظیفه‌شناسی مردان پیش‌بینی می‌شود. همان‌گونه که مطرح شد، توافق‌پذیری با روشهای اعتماد،

-
- 1 - Trust
 - 2 - Straightforwardness
 - 3 - Altruism
 - 4 - Compliance
 - 5 - Modesty
 - 6 - Tender-mindedness

رک گویی، نودوستی، همراهی، فروتنی و دل‌رحیمی مشخص می‌شود (کوستا و مک کری، ۱۹۹۲). به نظر می‌رسد توافق‌پذیری در زنان صفاتی را ایجاد می‌کند که به افزایش توجه، علاقه و محبت آنها در روابط زناشویی منجر می‌گردد؛ زیرا همراهی، حاکی از تمایل فرد به احترامگذاری به دیگران است. این افراد پرخاشگری خود را پنهان می‌کنند؛ مردم را قبول دارند و مهربان هستند. فروتنی نیز به روشی اطلاق می‌شود که فرد دارنده آن متواضع، و نسبت به خود بی‌توجه است؛ اما این به معنای عزت نفس ضعیف نیست. دل‌رحیمی نیز به حساسیت نسبت به دیگران اطلاق می‌شود (کوستا و مک کری، ۱۹۹۲). هیوت^۱ (۱۹۹۲) نشان داده است که افراد توافق‌پذیر به گوش دادن به صحبت‌های دیگران علاقه‌مند هستند (به نقل از خرماپی، ۱۳۸۵). هم‌چنین پژوهش‌های چان و تسلوک^۲ (۲۰۰۰) بیان می‌کند که ویژگیهای افراد با سطح پایین توافق‌پذیری، مشابه ویژگیهای افرادی است که دارای جهتگیری عملکرد گریزی هستند به این معنا که شک اندیشی و بدبینی نسبت به دیگران به رفتارهای دوری‌گزینی منجر می‌شود. در مورد گشودگی به تجربه باید گفت، فردی که در مقابل تجربه باز است، علائقی وسیع دارد؛ هر چیز تازه‌ای را دوست دارد. این عامل با خردمندی، گشودگی در مقابل افکار جدید، علائق فرهنگی، نگرشهای تربیتی و خلاقیت مرتبط است (هوارد و هوارد، ۱۹۹۸). گشودگی در احساسات به درک ضمنی احساسات درونی فرد نیز مربوط می‌شود. فرد برخوردار از این ویژگی، موقعیت‌های هیجانی مختلف را خیلی بیشتر و عمیقتر تجربه می‌کند. گشودگی در اعمال به صورت تلاش در فعالیتهای مختلف، رفتن به جاهای تازه و خوردن غذاهای غیرمعمول دیده می‌شود. فرد دارای این ویژگی، نوگرایی و تنوع در کارهای آشنا و معمول را ترجیح می‌دهد و در طول زندگی به سرگرمیهای مختلفی مشغول می‌شود. رویه ایده‌ها با صفاتی مرتبط است که به صورت پیگیری فعال علایق ذهنی دیده می‌شود. این ویژگی به صورت گسترده‌اندیشی و علاقه به عقاید جدید و گاه غیر معمول دیده می‌شود (کوستا و مک کری، ۱۹۸۵)؛ لذا زنان گشوده به تجربه، آمادگی لازم را برای افزایش محبت و علاقه خود به روابط زناشویی از طریق ایجاد تجربه جدید و خلق تغییر دارند. عامل مهم دیگر در تجربه محبت و علاقه زناشویی زنان، وظیفه‌شناسی همسرانشان است. برخی از پژوهشگران معتقدند کنترل تکانه از عوامل مهم وظیفه‌شناسی به شمار می‌رود. افراد وظیفه‌شناس می‌توانند تکانه‌های خود را به شکل مناسب کنترل کنند و نیز رفتارهای نابهنجار مانند مصرف مواد مخدر، پرخاشگری جسمانی و

خیانت به همسر در آنها کمتر مشاهده می‌شود (کوردک^۱، ۱۹۹۳). افراد وظیفه‌شناس برای افزایش کیفیت زندگی زناشویی و برقراری جو عاطفی مناسب تلاشی هدفمند دارند؛ هم‌چنین نگرش و ارزیابی این دسته از افراد از زندگی مشترکشان مثبت است (جارویس، ۲۰۰۶)؛ لذا وظیفه‌شناسی در مردان با افزایش توان کنترل تکانه و حفظ جو عاطفی مثبت، نقشی تأثیرگذار بر افزایش علاقه و محبت زناشویی در زنان میانسال دارد.

پایبندی و تعهد زناشویی زنان میانسال به صورت منفی با روان‌نژندی زنان و به صورت مثبت با توافق‌پذیری زنان و وظیفه‌شناسی مردان پیش‌بینی می‌شود. در تبیین این ارتباط باید گفت، بیان احساسات، رفتار همدلانه و مبتنی بر احترام و پرهیز از تحقیر، سرزنش و کنایه که از ویژگیهای توافق‌پذیری زنان است، باعث رضایت زوجین از رابطه زناشویی می‌شود و در پی آن، پذیرش دلبستگی به یکدیگر و حفظ رابطه دو جانبه موجب ایجاد حس همبستگی و افزایش تعهد، (احمدی، ۱۳۸۸) و به این منجر می‌شود که زنان برای حفظ و تحکیم بنیان خانواده تلاش بیشتری کنند؛ زیرا یکی از ویژگیهای توافق‌پذیری، نועدوستی است. نועدوستی، بر توجه فرد به دیگران، از خود گذشتگی و ایثارگری تأکید دارد. افراد دارای این ویژگی در هر حال آماده کمک به دیگران هستند؛ لذا زنان توافق‌پذیر، تعهد و پایبندی بیشتری در روابط زناشویی نشان می‌دهند. در زمینه نقش منفی روان‌نژندی در پایبندی زناشویی زنان باید گفت که رگه‌های شخصیتی همچون بی‌ثباتی هیجانی، آسیب‌پذیریهای دائمی را به دنبال دارد که در چگونگی سازش‌یافتگی زوجین یا تجربه‌های پر تنش تأثیر می‌گذارد (کارنی و برادبری، ۱۹۹۵) و بدین ترتیب، کل رضایت رابطه را تحت تأثیر قرار خواهد داد (گاتیس^۲ و همکاران، ۲۰۰۴). شخص با گرایش روان‌نژندی ناراحت، و دارای مزاج منفی و مستعد ابتلا به افسردگی است (هوارد و هوارد^۳، ۱۹۹۸). کوستا و مک‌کری (۱۹۹۲) روشهای اضطراب^۴، پرخاشگری^۵، افسردگی^۶، شرم^۷، تکانش‌وری^۸ و آسیب‌پذیری^۹ را برای سنجش این عامل مورد توجه قرار داده‌اند. پژوهشها نشان می‌دهد که روان‌نژندی زیربنای

-
- 1 - Kurdek
 - 2 - Gattis
 - 3 - Howard & Howard
 - 4 - Anxiety
 - 5 - Angry hostility
 - 6 - Depression
 - 7 - self-consciousness
 - 8 - Crazier
 - 9 - Vulnerability

اضطراب و ترس از شکست است. فردی که عدم ثبات هیجانی دارد، سعی در پرهیز از موقعیت‌های تهدیدزا می‌کند و کمتر با وضعیت پاداش‌دهنده تحت تأثیر قرار می‌گیرد (ریولی^۱، ۱۹۹۵). یکی از ویژگیهای افراد روان‌نژند، خودپنداره ضعیف است که این امر می‌تواند به نیازی ناهشیار برای شکست و تداوم احساس شکست خوردگی منجر گردد (کروزی^۲، ۱۹۹۷). به همین دلیل روان‌نژندی به کاهش پابندی زناشویی زنان میانسالی منجر می‌شود. پابندی زنان میانسالی به روابط زناشویی هم‌چنین تحت تأثیر وظیفه‌شناسی همسرانشان قرار می‌گیرد؛ زیرا افراد با ویژگی وظیفه‌شناسی به پیشرفت نیاز دارند و به همین دلیل برای نگهداری رابطه موفق خود دست به تلاش می‌زنند (بوچارد، ۱۹۹۹). برخی از پژوهشها نشان می‌دهد که ثبات و پایداری ازدواج در میان زوجین با وظیفه‌شناسی زیاد به طور معنی‌داری بیشتر از زوجین با وظیفه‌شناسی ضعیف است (کنلی و کلی، ۱۹۸۷؛ به نقل از جارویس^۳، ۲۰۰۶). در نتیجه باید گفت مردان وظیفه‌شناس با تلاشی که در جهت وظایف خود انجام می‌دهند، زنان را به پابندی بیشتر به روابط زناشویی رهنمون می‌سازند. در مجموع، نتایج تحلیلهای این بخش نشان می‌دهد که برای تبیین صمیمیت زناشویی در زنان میانسالی، مهمترین ویژگی شخصیتی زنان، توافق‌پذیری و گوشودگی به تجربه است و مهمترین ویژگی مردان، وظیفه‌شناسی است.

نتایج تحلیلهای در زمینه تبیین ابعاد صمیمیت زناشویی مردان میانسالی نشان داد که برای پیش‌بینی صمیمیت مردان ویژگیهای شخصیتی وظیفه‌شناسی و توافق‌پذیری مردان عواملی مهم است و هیچ‌یک از ویژگیهای شخصیتی زنان در تجربه صمیمیت مردان نقش ندارد. منظور از صمیمیت، حالتی از نزدیکی و ارتباط آگاهانه همراه با شناخت در دوستی است. صمیمیت در روابط زناشویی را می‌توان نبود تعارضات جدی، احساس خوب نسبت به رابطه و ابراز عواطف دانست (هارپر، ۲۰۰۰). افراد با ویژگی وظیفه‌شناسی به پیشرفت نیاز دارند و به همین دلیل برای نگهداری رابطه موفق خود دست به تلاش می‌زنند (بوچارد، ۱۹۹۹). فرد وظیفه‌مدار، کارآمد، مرتب و مسئول است؛ نظم و دقت زیادی در کارها دارد؛ قابل اطمینان است و در تکالیفی که به او واگذار می‌شود از هیچ تلاشی فروگذار نمی‌کند (بوت کیولی و ویکرز^۴، ۱۹۹۴، به نقل از خرمايي، ۱۳۸۵). به این ترتیب وظیفه‌شناسی (مردان) با افزایش همکاری و سازگاری در روابط زوجی، حمایت بیشتری را

1 - Revelley

2 - Crozier

3 - Jarvis

4 - Booth-kewley & vickers

برای فرد از جانب همسرش ایجاد می‌کند و فاصله عاطفی میان زوجین را کاهش می‌دهد (کوهی، اعتمادی، فاتحی‌زاده، ۱۳۹۳) و زمینه تجربه صمیمیت را برای مردان فراهم می‌آورد. همچنین توافق‌پذیری مردان برای تجربه صمیمیت زناشویی در دوران میانسالی اهمیت دارد. پژوهشهای فراوانی بر توافق‌پذیری به عنوان یکی از تأثیرگذارترین ویژگیها در روابط زناشویی تأکید دارد. اهمتگلو، سوامی، چامرو (۲۰۱۰) با بررسی پنج عامل شخصیتی و ابعاد عشق دریافتند که قابل توجه‌ترین ویژگی از بین ابعاد شخصیتی که با ابعاد عشق (صمیمیت) رابطه مثبت دارد، توافق‌پذیری است. همسران توافق‌پذیر ادراکهای مثبت‌تری از یکدیگر دارند که به نوبه خود می‌تواند به رضایتمندی بیشتر و کاهش سرخوردگی (اهمتگلو، سوامی، چامرو، ۲۰۱۰) و افزایش صمیمیت منجر شود.

توافق زناشویی در مردان میانسال با ویژگی شخصیتی وظیفه‌شناسی مردان و زنان و برونگرایی زنان پیش‌بینی می‌شود. به این معنا که برای رسیدن به توافق زناشویی در دوران میانسالی در مردان، وظیفه‌شناسی خود فرد و همسرش نقشی تأثیرگذار دارد. در تبیین این یافته لازم است به روشهایی توجه کرد که وظیفه‌شناسی را در بر می‌گیرد. کوستا و مک کری (۱۹۹۲) روش‌های توانمندی^۱، نظم و ترتیب^۲، وظیفه‌مداری^۳، تلاش برای موفقیت^۴، خویش‌داری^۵ و محتاط بودن در تصمیم‌گیری^۶ را برای سنجش این عامل مورد استفاده قرار داده‌اند. در میان این ویژگیها، تلاش برای موفقیت، خویش‌داری و محتاط بودن در تصمیم‌گیری به نظر می‌رسد کمک شایانی به منظور دستیابی به توافق زناشویی کند؛ زیرا تلاش برای موفقیت به روشی اطلاق می‌شود که شخص برخوردار از آن سطح آرزوی زیادی دارد. وی سختکوش و هدفمند است و قدرت جهتدهی خوبی در زندگی دارد. خویش‌داری به توانایی فرد در شروع و مداومت در کار اطلاق می‌شود. فرد خویش‌دار، توانایی فراوانی در تحریک خود برای کار دارد و به آسانی در ادامه کار مسامحه نمی‌ورزد. کار برای آنان اغلب آسودگی خیال و آرامش به همراه می‌آورد. محتاط بودن در تصمیم‌گیری نیز بر گرایش فرد به تأمل پیش از اقدام به عمل گفته می‌شود. فرد برخوردار از این ویژگی تأمل‌کننده و محتاط در کارها است (کوستا و مک کری، ۱۹۹۲). مجموع این ویژگیها

-
- 1 - Competence
 - 2 - Order
 - 3 - Dutifulness
 - 4 - Achievement striving
 - 5 - Self-discipline
 - 6 - Deliberation

در زنان و مردان به افزایش احساس توافق زناشویی در مردان میانسال منجر می‌گردد. برونگرایی زنان نیز نقشی منفی در توافق زناشویی مردان است. فرد برون‌گرا ماجراجو، فعال، رک، اجتماعی و پرحرف است. فرد درون‌گرا ساکت، خجالتی و غیر اجتماعی است. یکی از ویژگیهای افراد برون‌گرا قاطع بودن است (کوستا و مک کری، ۱۹۹۲). قاطع بودن به جرأت و جسارت فرد مربوط است. افراد برخوردار از این ویژگی، بدون تردید حرف می‌زنند و اغلب رهبری در جمع را عهده‌دار می‌شوند (کوستا و مک کری، ۱۹۸۵، به نقل از خرمايي، ۱۳۸۵). به نظر می‌رسد وجود این ویژگی در زن به مقاومت مرد برای ابراز توافق و همراهی یا رسیدن به راه حلی مشترک منجر می‌گردد.

صادق بودن در روابط زناشویی در مردان میانسال با وظیفه‌شناسی مردان و توافق‌پذیری زنان پیش‌بینی می‌شود. مردان وظیفه‌شناس با تأکید بر وظیفه‌مداری زمینه افزایش تجربه صداقت را در روابط زناشویی فراهم می‌آورند؛ زیرا وظیفه‌مداری به پایبندی بر اصول اخلاقی تأکید دارد. فرد وظیفه‌مدار به اصول اخلاقی خود پایبند است و تعهدات اخلاقی خویش را به طور دقیق انجام می‌دهد (کوستا و مک کری، ۱۹۹۲) و لذا در روابط زناشویی خود صداقت بیشتری نشان می‌دهد. از سوی دیگر، همان‌گونه که در تبیین یافته‌های مرتبط با صادق بودن در زنان مطرح شد، ویژگی شخصیتی توافق‌پذیری در زنان زمینه‌ساز افزایش صداقت در روابط زناشویی است؛ زیرا برای عمق بخشیدن به صداقت در روابط زوجی، فرد باید مطمئن باشد که هیچ‌گونه انتقاد، سرزنش یا قضاوت منفی در طرف مقابل وجود ندارد (احمدی، ۱۳۸۸) و ویژگی شخصیتی توافق‌پذیری با ایجاد نگرش مثبت نسبت به شریک تعاملی می‌تواند به افزایش صداقت در روابط یاری کند.

محبت و علاقه زناشویی در مردان میانسال نیز با ویژگی وظیفه‌شناسی مردان و توافق‌پذیری زنان پیش‌بینی می‌شود؛ لذا باید گفت آنچه می‌تواند زمینه‌ساز افزایش تجربه محبت و علاقه در روابط زناشویی برای مردان گردد، وجود دو ویژگی وظیفه‌شناسی مردان و توافق‌پذیری زنان است. همین دو ویژگی برای افزایش تجربه محبت و علاقه زناشویی زنان تأثیرگذار است که در بخش قبل به تبیین این الگوی روابط پرداخته شد.

پایبندی و تعهد زناشویی مردان میانسال با دو صفت وظیفه‌شناسی و توافق‌پذیری مردان پیش‌بینی می‌شود و هیچ‌یک از ویژگیهای شخصیتی زنان در پایبندی مردان میانسال به زندگی زناشویی نقشی معنادار ندارد. همان‌گونه که قبلاً مطرح شد، وظیفه‌شناسی مردان پیش‌بین مهمی برای پایبندی زنان به روابط زناشویی نیز هست. وظیفه‌مداری با ویژگیهایی مانند سختکوشی،

مسئولیت پذیری، مصر بودن و پیشرفت مداری مرتبط است (باریک و مونت^۱، ۱۹۹۱؛ به نقل از خرمایی، ۱۳۸۵). یکی از ویژگیهای افراد وظیفه‌مدار، تعهد و پایبندی به اصول اخلاقی، خویشنداری و تلاش برای موفقیت است (کوستا و مک‌کری، ۱۹۹۹). مجموعه این ویژگیها در مردان وظیفه‌شناس باعث افزایش پایبندی آنان به روابط زناشویی در دوران میانسالی می‌شود. هم‌چنین توافق‌پذیری مردان عاملی مهم برای افزایش پایبندی و تعهد زناشویی آنان است. تمایل به انطباق‌علاق با دیگران، همراهی و یاری کردن دیگران از دیگر ویژگیهای بارز افراد توافق‌پذیر است. در تبیین نقش توافق‌پذیری مردان نیز می‌توان گفت که میزان زیاد توافق‌پذیری باعث می‌شود فرد در تعاملات بین‌فردی، هیجانهای خود را تنظیم کند و رفتارهای ملایمتری از خود نشان دهد. هم‌چنین افراد توافق‌پذیر تضادهای ناشی از روابط بین‌فردی را با آسانی بیشتری حل می‌کنند که این مسئله باعث کاهش فراوانی و شدت رفتارهای تعاملی منفی، و در نتیجه افزایش پایبندی به روابط زناشویی می‌شود. در مجموع، نتایج تحلیلها نشان می‌دهد که برای تبیین صمیمیت زناشویی در مردان میانسال، مهمترین ویژگی شخصیتی مردان، وظیفه‌شناسی و توافق‌پذیری است و مهمترین ویژگی زنان، توافق‌پذیری زنان و در وهله بعد، وظیفه‌شناسی آنان است.

نتایج تحلیلها در زمینه نقش شباهت شخصیتی گویای این است که شباهتهای شخصیتی بیشتر بر تجربه صمیمیت زناشویی زنان میانسال نقش دارد. نتایج این تحلیل نشان داد وجود شباهت شخصیتی زوجین در توافق‌پذیری نقشی مثبت در افزایش صمیمیت مردان میانسال دارد. هم‌چنین هر چقدر زوجین از نظر توافق‌پذیری شباهت بیشتری به یکدیگر داشته باشند، زنان میانسال میزان بیشتری از توافق و صادق بودن را در روابط زناشویی نشان می‌دهند. محبت زنان میانسال نیز تحت تأثیر وجود شباهتهای شخصیتی در توافق‌پذیری و برونگرایی است. در زمینه صمیمیت زنان میانسال نتایج نشان داد که شباهتهای شخصیتی در گشودگی و وظیفه‌شناسی در میان زوجین عاملی تأثیرگذار است.

در پایان شایان ذکر است که نتایج این پژوهش از دو دید کاربردی و نظری قابل توجه است. در حیطه نظری با وجود اهمیت صمیمیت زوجین و پژوهشهایی که در این زمینه انجام شده است، بحث صمیمیت زوجین در دوران میانسالی با توجه به تغییرات خاصی که در چارچوب خانواده انجام می‌شود، مورد توجه قرار نگرفته است. این پژوهش شروع بحث خانواده در دوران میانسالی

به شمار می‌رود. از نظر کاربردی نتایج این پژوهش هم می‌تواند به حل تعارضات دوران میانسالی زوجین کمک کند و هم می‌تواند توجه متصدیان مشاوره خانواده در زمینه توجه به نقش ویژگیهای شخصیتی را در آینده خانواده در بحثهای قبل از ازدواج جلب کند تا تلاشی پیشگیرانه انجام گیرد. هم‌چنین باید گفت یکی از محدودیتهای این پژوهش عدم دسترسی به زوجین میانسالی و همراهی آنان به منظور شرکت در پژوهش بود. به پژوهشگران آینده پیشنهاد می‌شود نقش عوامل محیطی از جمله فرزندان، خانواده‌های گسترده‌تر و گروه‌های اجتماعی متفاوت را در صمیمیت زوجین در دوران میانسالی مورد توجه قرار دهند. هم‌چنین برای جمع‌آوری اطلاعات از شیوه‌های دیگری مانند مصاحبه علاوه بر پرسشنامه استفاده کنند. به نظر می‌رسد بررسی استنباط هر یک از زوجین از ویژگیهای شخصیتی همسر خود بر غنای اطلاعات می‌افزاید. در پایان با توجه به اینکه پژوهش از نوع همبستگی است، استنباط علی را به همراه نمی‌آورد. استفاده از پژوهشهای طولی در مورد نهاد خانواده از زمان تشکیل تا دوران میانسالی می‌تواند در درک روابط علی مفید باشد.

منابع

- احدی، بتول (۱۳۸۶). رابطه شخصیت و رضایت زناشویی. روانشناسی معاصر. س ۲. ش ۲: ۳۶ تا ۳۱.
- احمدی، شیدا (۱۳۸۸). اثربخشی آموزش مهارتهای ارتباطی بر اساس رویکرد شناختی - رفتاری بر صمیمیت زناشویی زوجین جانباز مراجعه‌کننده به بنیاد شهید شهر جواهرود. پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه الزهراء.
- امیری، ربابه (۱۳۸۴). ارتباط بین عمل به باورهای دینی و میزان صمیمیت زنان دانشجوی با همسرانشان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه الزهراء.
- ای برک، لورا (۱۳۸۸). روانشناسی رشد. ج ۱. ترجمه یحیی سید محمدی. تهران: ارسباران.
- جلیلی، فرهاد؛ بخشایش، علی‌رضا؛ فارسی‌نژاد، محمد (۱۳۸۸). بررسی رابطه بین ویژگیهای شخصیتی و رفتار همسر آزاری. چکیده مقالات پنجمین همایش مشاوره اسلامی. قم: مؤسسه مطالعاتی مشاوره اسلامی.
- جمشیدی، بهنام؛ حسینی، فریده‌سادات؛ عرب‌مقدم، نرگس (۱۳۸۹). رابطه ویژگیهای شخصیتی با فرار دختران. مجله روانپزشکی و روانشناسی بالینی ایران (اندیشه و رفتار). ۱۶. (۲ پیاپی ۵۸): ۱۴۴ - ۱۳۵.
- حسینی، فریده‌سادات؛ لطیفیان، محمد (۱۳۸۸). رابطه ویژگیهای شخصیتی و نیاز به شناخت. فصلنامه روانشناسی تحولی (روانشناسان ایرانی). ۲۱: ۶۱ تا ۶۸.
- خرمایی. فرهاد (۱۳۸۵). بررسی مدل علی ویژگیهای شخصیتی، جهت‌گیریهای انگیزشی و سبکهای شناختی یادگیری. پایان‌نامه دکتری دانشگاه شیراز.

- خمسه، اکرم؛ حسینیان، سیمین (۱۳۸۷). بررسی تفاوت‌های جنسیتی بین ابعاد مختلف شخصیت در دانشجویان متأهل. *مطالعات زنان*. س ۶. ش ۱: ۳۵ تا ۵۲.
- عرفانی اکبری، معصومه (۱۳۷۸). بررسی مشکلات مربوط به صمیمیت زوجین و تأثیر ارتباط درمانی زوجین در آن. پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه الزهرا.
- قمرانی، امیر؛ جعفر طباطبایی، سمانه سادات (۱۳۸۵). بررسی روابط عاشقانه زوجین ایرانی و رابطه آن با رضایت. *تازه‌ها و پژوهش‌های مشاوره*. ج ۵. ش ۱۷: ۹۵ تا ۱۰۱.
- کوهی، سمانه؛ اعتمادی، عذرا؛ فاتحی‌زاده، مریم (۱۳۹۳). بررسی رابطه ویژگی‌های شخصیتی و سلامت روانی با سرخوردگی زناشویی در زوجین. *مجله علمی - پژوهشی پژوهش‌های علوم شناختی و رفتاری*. س ۴. ش ۱: ۸۴ تا ۷۱.
- هیت‌لر، سوزان (۱۹۹۷). *معجزه گفتگو*. ترجمه اکرم کرمی. تهران: صابرین.

- Ahmetogl, G. Swami, V. Chamorro, T. (2010). The Relationship Between Dimensions of Love, Personality, and Relationship Length. *Arch Sex Behav* 2010: 39:1181-1190.
- Beavers, W.R., & Hampson, R.B. (2000). The Beavers model of Family Functioning. *The Journal of Family Therapy*, 22:128-143.
- Bentler, P. M.; Newcomb, Michael D. (1987). Impact of adolescent drug use and social support on problems of young adults: A longitudinal study. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 46 (5), 1053-1070.
- Blum, T. W. (2006). *Becoming a family counselor: A bridge to family therapy theory and practice*. Hoboken, NJ, USA: Wiley.
- Bouchard, G. Lussier, Y. Sabourin, S. (1999). Personality and marital adjustment: Utility of the five Factor model of personality. *Journal of Marriage and Family*, 61, 651-660.
- Campbell, S. (2005). *Saying What's Real: 7 Keys to Authentic Communication and Relationship Success*.
- Cordova, J. V. Warren, L. Z. (2005). Emotional Skillfulness In Marriage: Intimacy As A Mediator of The Relationship Between Emotional Skillfulness And Marital Satisfaction. *Journal Of Social and clinical Psychology*, 24, 218-235.
- Crawford, M. Unger, R. (2004). *Women and Gender: A Feminist Psychology*. 4th edition. New York, NY, USA: McGraw-Hill.
- Donnellan, B. M. Conger, R. D., Bryant, C. M. (2004). The big five and enduring marriages. *Journal of Research in Personality*, 38, 481-504.
- Edalati, A. Redzuan, M. (2010). Perception of women towards family values and their marital satisfaction. *Journal of American Science*, 6(4): 132-137.
- Fehr, B. (1996). *Friendship Processes*. London, UK: Sage Publications. H. J. Kramer New World Library. Paperback – January 18.
- Harper, J. M. (2000). Daily Hassles, Intimacy, and Marital Quality in Later Life Marriages. *The American Journal of Family Therapy*, 28, 1-18
- Huber, C. H. Navarro, R. L. Womble, M. W. & Mumme, F. L. (2010). Family resilience and midlife marital satisfaction. *The family Journal: Counseling and Therapy for Couples and Families*, 1-10
- Huston, T. L., Caughlin, J. P., Houts, R. M., Smith, S. E., George, L. J. (2001). The connubial crucible: Newlywed years as predictors of marital debility of marital infidelity. *Individual Differences Research*, 6(1), 13-25.
- Jarvis, M.O. (2006). *The long term role of Newlywed conscientiousness and religiousness in marriage*. Unpublished Doctoral Dissertation. University of Texas at Austin.

- Kurdek, L.A. (1993). Predicting marital dissolution: A year prospective longitudinal study of Newlywed couples. **Journal of Personality and Social Psychology**, 64, 221-242.
- Laurenceau, J. Barrett L., F & Rovine M., J. (2005). The Interpersonal Process Model of Intimacy in Marriage: A Daily- Diary and Multilevel Modeling Approach. **Journal of Family Psychology** 19(2): 314-323.
- Mark, A Schnose .(2005). **Marital Satisfaction Among Hispanic Couples: Intimacy, Adult Attachment, and Internalized Shame**. Fuller Theological Seminary, School of Psychology. 2005 - Adjustment (Psychology) - 292 pages.
- Mead, N. (2005). Personality predictors of relationship satisfaction among engaged and married couples: An analysis of actor and partner effects. Master of Science. **Marriage Family and Human Development School of Family Life**. 1-11.
- Nema, S. (2013). Effect of Marital Adjustment in Middle-Aged Adults. **International Journal of Scientific and Research Publications**, 3(9), 2250-3153.
- Patrick, S. & et.al. (2007). Intimacy, differentiation, and personality variables as predictors of marital satisfaction. **The Family Journal**, 15, 359- 67.
- Pielage, S., Luteinjin, F. & Arrindell, W. (2005). Adult attachment, intimacy and psychological distress in a clinical and community sample. **Clinical Psychology and Psychotherapy**, 12, 455-64
- Wilcox, W. Bradford, and Steven L. Nock. (2006). What's Love Got to Do with It? Equality, Equity, Commitment, and Women's Marital Quality. **Social Forces**, 84(3):1321-1345.
- Agate, J. R., Zabriskie, R. B., Agate, S. T., & Poff, R. (2009). Family leisure satisfaction and satisfaction with family life. *Journal of Leisure Research*, 41(2), 205-223.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی